

1972 AUG 18

908- VIII (064)

Magyar Hírlap

Kiállítás a Józsefvárosról

Magyar A város majorja mellett született

Egy jókora térképről az olvasható, hogy a kertek, szántók és a város majorja mellett, a Hatvani kapu és a Kecskeméti kapu tőszomszédságában néhány lakóházat emeltek a vállalkozó kedvű polgárok. A térkép keltezése 1720-ból való, több mint kétszázötven éve, hogy a mai Józsefváros első házait bejegyezték a papírlapra.

A múltról most e vándorkiállítás készült, amelyet augusztus 19. és szeptember 3. között a VII., József körút 70. szám alatti bemutatóteremben láthat a közönség. A tablókön fotók, rajzok sorakoznak. Emítt újabb térképek, az egyik 1725-ben készült, illetve annak felnagyított mását tekinthetjük meg, bizony ezen is csak *egy-két porta* sorakozik, de az 1777-es térkép már arról számol be, hogy 425 házban 3100 lakó élt, az 1819-esen pedig az olvasható, hogy 1189 házban 10 600 fő népesítette be a területet.

Korunkat, a béke korszakát sok új ház, közintézmény képviseli. Közöttük az indulásra emlékeztető falragasz: „A Magyar Kommunista Párt VIII—IX. kerületi szervezete 1945. szeptember hó 23-án vasárnap délelőtt 11 órakor a Pappgödörben választási nagygyűlést tart...”

Érdekes séta ez, amely a mai Józsefvárosból, a Nagykörút autósodáktól zárt atmoszférájából visszavezet a múltba. Ezt a sétát két másik kiállítás teszi színesebbé, emlékezetesebbé ugyancsak ebben a teremben. Az egyik *a kerület műemlékeit mutatja be*, a másik azoknak az *íróknak és költőknek arcképét* teszi közzemlére, akik itt éltek és dolgoztak. Egy-egy ilyen tárlaton döbben rá az ember, mennyi szépséget is rejtenek a szürke bérházak, mennyi emlék lengi körül falaikat. Lám, az egyik tábló bemutatja a Vas utcai iskola remek *kőbaglyait*, s azokat *a magyaros népi motívumokat*, amelyeket a századelőn kőbe álmódott a mester. Más felvételen a Rezső téri iskola *modern domborműveit* vehetjük szemügyre, megint máson a Bródi Sándor utca 12. számú ház *reliefjeit* és így tovább.

De a műemlékek, neves emléktáblák és szobrok mellett megkapó az az összeállítás is, amely feltérképezi a kerület szellemi nagyjainak otthonát. Kiss Józsefről megtudjuk, hogy a századfordulón a Sándor utca 17-ben és a József utca 35-ben lakott, *Kosztolányi Dezső* portréja alatt egész címlista szerepel, sűrűn váltogatva ugyanis albérlési szobáit, főként pályakezdő korában. Újabb táblóról meg azt olvasom:

„Ezen derék ifjú 1811-ben, majd 1813-ban itt lakott egy udvari szobában, amely igyekvő ismerős tanuló ifjak ingyen haj-

lékul szolgált... A Karacs-ház festetlen fenyőfa asztalán született meg a Bánk bán” (Karacs Teréz emlékiratiból). Így az aláírás, amely felett *Katona József* portréja díszel. Természetesen nehéz volna valamennyi nevet felsorolni. Jegyzem *Gábor Andor*, *Krúdy Gyula*, *Gaál Mózes*, *Gyulai Pál* nevét, többük szobrot, emléktáblát is kapott a kerületben. De a teljes felsorolás helyett szíves szöveget ajánlom mindenkinek, tekintse meg ezt az érdekes összeállítást.

E. L.